

Oponentský posudek bakalářské práce Pavlína Juračkové *Luis Cernuda – melancholický básník zmítající se mezi skutečností a touhou*

Autorka měla představit španělského básníka Luise Cernudu, charakterizovat poetiku knihy *La realidad y el deseo*, jež shrnuje jeho celoživotní básnickou tvorbu, zasadit ji do dobového literárního kontextu a zaměřit se na témata a motivy, které navazují na španělskou a evropskou tradici (srov. zadání práce v SIS; s. 4, 9, 13–14, 63, 65). Takto stanoveného cíle se autorka snažila dosáhnout esejistickým pojetím a stylizací a ambiciózním rozvrhem práce, jež zahrnuje obecné úvahy o poezii, charakteristiku evropské umělecké moderny a avantgardy, Generace 27, surrealismu, pojmů čistá poezie a odlišné umění a interpretace jednotlivých částí sbírky s hojnými filozofickými, literárněhistorickými, kunsthistorickými, kulturními a vědeckými exkurzy a reminiscencemi. Velkorysý záběr se promítl i do rozsahu, který odpovídá diplomové práci. Na bakalářské práci lze nejvíce ocenit autorčino zaujetí literaturou a přílehlými oblastmi a zápal, s nímž zvolené téma pojednává. Zároveň a bohužel práce vykazuje vážné nedostatky, a to z hlediska jednak filologického, jednak esejistického.

Zaprvé autorka nedodrhuje základní pravidla filologické praxe, jež mají zaručit, že výsledná práce bude textově a informačně důvěryhodným zdrojem. Autorka interpretuje Cernudovu básnickou knihu *La realidad y el deseo*, jež „obsahuje šest dílčích sbírek reflektujících postupné zrání jedné senzibility“ (s. 4), ovšem nikde v celé práci nezminí, že jde o první vydání z roku 1936, po němž následovala tři další, o nové sbírky stále rozšiřovaná vydání (1940, 1958, 1964)¹, nikde nevysvětlí, proč za předmět analýzy zvolila právě pouze sbírky prvního vydání *La realidad y el deseo*, a hlavně a především o jejích redakcích s pozdějšími sbírkami naprosto a neodůvodněně mlčí, ačkoliv báseň Mozart ze Cernudovy poslední sbírky *Desolación de la quimera* (1956–1962) na s. 48 a znovu na s. 59 zmiňuje. Nepoučený český čtenář, jemuž je bakalářská práce mimo jiné určena (srov. s. 8, 9), tak musí nabýt matoucí a zavádějící představy o Cernudově tvorbě a zároveň i pociťovat frustrující potřebu si další informace dohledat, protože přečte-li si v práci, že Cernuda „v mexickém exilu píše v roce 1963 již zmiňovanou báseň Mozart“ (s. 59), pak si může domyslet, že jeho tvorba nejspíš neskončila před občanskou válkou sbírkou *Invocaciones*.

Autorka také nepřesně a nesprávně cituje použitou literaturu. Na s. 59 jako by parafrázovala z hölderlinovské studie Antonína Peška, na niž odkazuje v poznámce pod čarou. Ve skutečnosti z ní bez uvozovek cituje, ale zároveň v ní provede frapantní změnu, když původní větu: „**Pietistická** tradice v něm [rozuměj v Hölderlinovi, JH] založila (podobně jak v Hegelovi, Schellingovi a Schillerovi) dialekticky mnohotvárnou duchovnost [...]“², uvádí jako: „**Německá** tradice odrážející se v Hegelovi, Schellingovi a Schillerovi a podobně i v Hölderlinovi založila dialekticky mnohotvárnou duchovnost [...]“ (s. 59, zvýraznil JH). A na následující straně cituje z Peška již zcela zkomoleně, srov. původní znění (tučně vyznačuji změněná slova a podtrhávám autorčinu verzi): „Hölderlinovu poezii je **prostě** třeba číst ne jako utěšivé čtení na dobrou noc, ale jako **znepokojivě** neuzavřené, mylné i objevné sdělení samotářského hledače, jehož bytí se stalo jazykem“³ a autorkou citované: „Hölderlinovu poezii je **třeba** číst ne jako utěšivé čtení na dobrou noc, ale jako **znepokojující** neuzavřené, mylné o objevné sdělení samotářského hledače, jehož bytí se stalo jazykem“ (s. 60). Po takovémto zjištění se všechny citáty a parafráze uvedené v bakalářské práci stávají nevěrohodnými.

¹ Srov. Forbelský, Josef. *Španělská literatura 20. století*. Praha: Karolinum, 1999, s. 192.

² Pešek, Antonín. *Hölderlinův zbásněný příběh lásky a osamění*. In Hölderlin, Friedrich. *Blažený mezi bohy*. Přel. Antonín Pešek. Praha: Český klub, 2000, s. 294.

³ Tamtéž, s. 317.

Volnost až svévolnost, s jakou autorka zachází s literaturou, se také projevuje v nejrůznějších reminiscencích, které ji při psaní napadají. V převážné většině jde o volnou asociaci, která na jedné straně ukazuje autorčinu sečtělou, na straně druhé ale dané téma nijak více neosvětluje nebo nevykládá a představuje tak jen intelektuální dekoraci. Na ukázkou dva příklady.

Na s. 26 autorka zmíní Ortegovu „okolnost“ a Heideggerovu „vrženost“ a následně prohlásí, že i Luis Cernuda měl svou okolnost a byl vržen do situace. Použití obou filozofických konceptů je v tomto případě banální, neboť oba koncepty byly myšleny univerzálně, a tudíž nejen Cernuda, ale každý člověk má ze své podstaty svou okolnost a je vržen do situace. Takto zvolený filozofický kontext zároveň nijak více čtenáři neusnadní pochopit básníka a člověka Luise Cernudu (nemluvě o tom, že například básníkovu homosexualitu, která bezpochyby zásadním způsobem formovala jeho „okolnost“ a „vrženost“, a tím i jeho tvorbu, autorka v celé práci zmíní dvakrát, poprvé až na s. 50, podruhé na s. 56, a to jen tak mimochodem a bez dalšího vysvětlování).

V podkapitole 5.2.2 Mramor a tělo (s. 44-45) zase autorka napíše, že „[n]ávratem do přírody a mytického času, v němž pobíhají nymfy, se Cernuda pokouší o uskutečnění touhy“, a pak cituje knihu *Ninfa moderna*, v níž francouzský filozof a „estetik umění“ Didi-Huberman „zaznamenává pohyb drapérie směrem dolů jako jakýsi symbolický pád nymfy“. Svou úvahu autorka ale uzavře doznáním, že „[u] Luise Cernudy se s odhozenou drapérií explicitně nesetkáváme“. Zda se v Cernudových básních Elegia a Oda setkáme alespoň s nymfami či nymfou, autorka čtenáři neprozradí.

Největší slabinou práce je ale její styl. Esejistické psaní předpokládá suverénní ovládnutí jazyka a má se vyznačovat přesností výrazu a originalitou myšlenky. Bakalářská práce je plná klišé („Neutuchající básníkovu úsilí“ [s. 8], „Poezie se tak v tomto ohledu snoubí s filosofií“ [s. 28]), stylisticky a významově nesourodých, nevhodných nebo nesmyslných spojení („strastiplný náraz o bryskní realitu“ [s. 8], „Poezie – slovo smočené v melodii“ [s. 10], „Perfil del aire: Jorge Guillén přes kopírák“ [s. 39], „tristní výkřiky pastýřů“ [s. 59], „v kontextu romantické tradice, jež vyrůstá ze základů španělského romantismu“ [s. 63]) a banálních úvah („Avšak právě rozličnými cestami a honbou za palčivými odpověďmi se odkrývá všetečnost a životodárná zvědavost člověka, jež by neměla nikdy skomírat“ [s. 62]). Práci k obhajobě doporučuji a navrhuji známku **dobře**.

V Praze 16. 6. 2016

Mgr. Jiří Holub